

Bruxelles, 24. siječnja 2024.
(OR. en)

5785/24

Međuinstitucijski predmet:
2024/0009(NLE)

UD 12
COMER 16
MED 7
WTO 11

PRIJEDLOG

Od:	Glavna tajnica Europske komisije, potpisala direktorica Martine DEPREZ
Datum primitka:	23. siječnja 2024.
Za:	Thérèse BLANCHET, glavna tajnica Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2024) 19 final
Predmet:	Prijedlog ODLUKE VIJEĆA o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Vijeća za pridruživanje osnovanog Euromediteranskim sporazumom o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane, u pogledu izmjene Protokola 4. uz taj sporazum o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje

Za delegacije se u prilogu nalazi dokument COM(2024) 19 final.

Priloženo: COM(2024) 19 final

Bruxelles, 23.1.2024.
COM(2024) 19 final

2024/0009 (NLE)

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Vijeća za pridruživanje osnovanog Euromediteranskim sporazumom o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane, u pogledu izmjene Protokola 4. uz taj sporazum o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje

OBRAZLOŽENJE

1. PREDMET PRIJEDLOGA

Ovaj se Prijedlog odnosi na odluku o utvrđivanju stajališta koje treba zauzeti u ime Unije u okviru Vijeća za pridruživanje osnovanog Sporazumom o pridruživanju između EU-a i Egipta u odnosu na predviđeno donošenje Odluke o izmjeni Protokola 4. uz Sporazum o pridruživanju između EU-a i Egipta.

2. KONTEKST PRIJEDLOGA

2.1. Euromediterranski sporazum o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane

Cilj je Euromediterranskog sporazuma o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane¹ („Sporazum”) uspostaviti uvjete za postupnu liberalizaciju trgovine robom, uslugama i kapitalom. Sporazum je stupio na snagu 1. lipnja 2004.

2.2. Vijeće za pridruživanje

Vijeće za pridruživanje osnovano u skladu s odredbama članka 74. Sporazuma može odlučiti izmijeniti odredbe Protokola 4. o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje (članak 3. Protokola 4.²). Vijeće za pridruživanje svoje odluke i preporuke sastavlja na temelju dogovora dviju stranaka (članak 76. Sporazuma o pridruživanju).

2.3. Predviđeni akt Vijeća za pridruživanje

Na svojem sljedećem sastanku ili razmjenom pisama Vijeće za pridruživanje treba donijeti odluku o izmjeni odredaba Protokola 4. o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje („predviđeni akt”).

Svrha je predviđenog akta unijeti dvije izmjene odredaba Protokola 4. o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje, kako je opisano u odjeljku 3.

Predviđeni akt postat će obvezujući za stranke u skladu s člankom 76. stavkom 2. Sporazuma o pridruživanju.

3. STAJALIŠTE KOJE TREBA ZAUZETI U IME UNIJE

Opći kontekst

Regionalnom konvencijom o paneuromediterranskim povlaštenim pravilima podrijetla („Konvencija”) utvrđuju se odredbe o podrijetlu robe kojom se trguje na temelju odgovarajućih sporazuma sklopljenih između ugovornih stranaka. EU je potpisao Konvenciju 15. lipnja 2011., a Egipat 9. listopada 2013.

EU je kod depozitara Konvencije položio svoju ispravu o prihvatu 26. ožujka 2012., a Egipat 23. travnja 2014. Stoga je Konvencija na temelju svojeg članka 10. stavka 2. stupila na snagu 1. svibnja 2012. za EU i 1. lipnja 2014. za Egipat.

Člankom 6. Konvencije predviđa se da svaka ugovorna stranka poduzima odgovarajuće mjere kako bi se osigurala učinkovita primjena Konvencije. U tu bi svrhu Vijeće za pridruživanje osnovano

¹ SL L 304, 30.9.2004., str. 39.

² SL L 334, 22.12.2015., str. 64.

Sporazumom o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane, trebalo donijeti odluku o uvođenju pravila Konvencije u Protokol 4. o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje. To je postignuto uvođenjem upućivanja na Konvenciju u Protokol 4. kako bi ona postala primjenjiva.

Istodobno, postupkom izmjene Konvencije uveden je nov skup moderniziranih i fleksibilnijih pravila o podrijetlu. Ugovorne stranke 7. prosinca 2023. jednoglasno su donijele formalnu izmjenu Konvencije. Izmijenjena Konvencija početak će se primjenjivati tek 1. siječnja 2025.

U tom kontekstu Egipat je zatražio da se, dok se čeka donošenje konačne odluke o postupku izmjene, u što kraćem roku započne s primjenom novog skupa pravila o podrijetlu kao alternative postojećim pravilima Konvencije. Taj je zahtjev objašnjen u nastavku.

Opća primjena prijelaznih pravila o podrijetlu

Zamišljeno je da ta alternativna pravila o podrijetlu, tzv. prijelazna pravila, EU i Egipat primjenjuju privremeno na neobaveznoj i bilateralnoj osnovi, do stupanja na snagu izmjene Konvencije. Trebala bi se primjenjivati kao alternativa pravilima Konvencije jer su utvrđena tako da se njima ne dovode u pitanje načela utvrđena u relevantnim sporazumima i drugim povezanim bilateralnim sporazumima među ugovornim strankama. U skladu s tim, pravila neće biti obvezna, već će ih dobrovoljno primjenjivati gospodarski subjekti koji umjesto povlastica koje se ostvaruju na temelju Konvencije žele koristiti povlastice koje proizlaze iz tih pravila. Svrha im nije izmjena Konvencije, koja će se i dalje primjenjivati među ugovornim strankama, niti će se njima izmijeniti prava i obveze ugovornih stranaka koji proizlaze iz Konvencije.

Od 1. rujna 2021. na snagu je već stupila mreža bilateralnih protokola o pravilima o podrijetlu među ugovornim strankama Konvencije, čime su prijelazna pravila postala primjenjiva³. Proces provedbe prijelaznih pravila s preostalim ugovornim strankama napreduje i ovisi o tome da stranke dovrše postupke donošenja. Ta mreža omogućuje primjenu kumulacije među ugovornim strankama koje primjenjuju prijelazna pravila.

EU je početkom 2021. predložio⁴ Egiptu donošenje tih alternativnih pravila o podrijetlu. Na posljednjem sastanku Pododbora za carinsku suradnju održanom 18. listopada 2022. u Kairu Egipat je obavijestio EU da je prihvatio ta pravila, osim rezervacije u vezi s jednom bilješkom⁵ pod člankom 8. stavkom 4. Dodatka A. Stoga je potrebno podnijeti novi prijedlog bez te bilješke. Brisanjem te bilješke svi će se izvoznici obiju stranaka obvezati da na dokazima o podrijetlu navedu imena zajedničkih partnera u slučaju dijagonalne kumulacije. To ima ograničen učinak na izvoznike, a omogućit će im da ostvare korist od primjene prijelaznih pravila o podrijetlu između EU-a i Egipta.

Propusnost pravila između Konvencije PEM i prijelaznih pravila o podrijetlu

U prijelaznim pravilima predviđa se propusnost između ta dva skupa pravila o podrijetlu tako što se dopušta da se dokaz o podrijetlu izda retroaktivno na temelju dokaza izdanog u skladu s pravilima Konvencije PEM, pod uvjetom da dotični proizvodi ispunjavaju zahtjeve obaju skupova pravila (članak 21. stavak 1. točka (d)).

³ SL C 51, 10.2.2023., str. 1.

⁴ ST 11999/20 od 27. studenog 2020. i ST 11075/20, dostupno na <http://register.consilium.europa.eu>.

⁵ „Stranke su suglasne ukinuti obvezu uključivanja izjave iz članka 8. stavka 3. u dokaz o podrijetlu”.

Nakon provedbe prijelaznih pravila o podrijetlu između drugih ugovornih stranaka u paneuromediteranskoj zoni usporedno s pravilima Konvencije PEM dionici su Komisiji ukazali na to da se prijelazna pravila ne mogu pravilno primjenjivati sve dok istodobno postoje oba ta skupa pravila zbog složenosti primjene propusnosti između ta dva skupa na način predviđen u prijelaznim pravilima.

Ugovorne stranke koje primjenjuju prijelazna pravila dogovorile su se da bi se dokazi o podrijetlu izdani u skladu s pravilima o podrijetlu iz Konvencije PEM trebali *automatski* smatrati valjanima u skladu s prijelaznim pravilima o podrijetlu ako su ispunjena sljedeća tri uvjeta:

- (1) propusnost **ne bi** trebala biti moguća ako je podrijetlo stečeno primjenom kumulacije s materijalima (ili preradom) podrijetlom iz ugovorne stranke Konvencije PEM koja ne primjenjuje prijelazna pravila ili s kojom nije moguća kumulacija;
- (2) propusnost bi trebala biti ograničena samo na proizvode u pogledu kojih su prijelazna pravila blaža od pravila iz Konvencije PEM;
- (3) prema prijelaznim pravilima samo proizvodi usklađeni s pravilima o podrijetlu iz Konvencije PEM mogli bi se smatrati proizvodima s podrijetlom.

Za taj bi pristup bilo potrebno izmijeniti različite bilateralne trgovinske aranžmane između EU-a i njegovih partnera koji primjenjuju prijelazna pravila o podrijetlu, odnosno izmijeniti protokol o pravilima o podrijetlu (članak 8. stavak 1. točka (b) Dodatka A protokolu o pravilima o podrijetlu) u različitim bilateralnim trgovinskim sporazumima.

Egipat je zatražio da od početka uvede automatsku propusnost u novom skupu alternativnih pravila.

Stajalište koje EU treba zauzeti u okviru Vijeća za pridruživanje trebalo bi utvrditi Vijeće.

Predložene izmjene u mjeri u kojoj se odnose na trenutačnu Konvenciju tehničke su prirode i ne utječu na sadržaj protokola o pravilima o podrijetlu koji je trenutačno na snazi. Stoga za njih nije potrebna procjena učinka.

3.1. Pojediniosti o alternativnim pravilima o podrijetlu

Predloženim izmjenama koje se odnose na uvođenje alternativnog skupa pravila o podrijetlu koja su već na snazi između EU-a i 13 njegovih partnera⁶ od 1. rujna 2021. predviđaju se dodatne fleksibilnosti i elementi modernizacije, koje je Unija već dogovorila u okviru drugih bilateralnih sporazuma (Sveobuhvatni gospodarski i trgovinski sporazum između EU-a i Kanade, Sporazum o slobodnoj trgovini između EU-a i Vijetnama, Sporazum o gospodarskom partnerstvu između EU-a i Japana, Sporazum o gospodarskom partnerstvu između EU-a i Južnoafričke razvojne zajednice) ili povlaštenih režima (opći sustav povlastica). Glavne su izmjene sljedeće:

- (a) U cijelosti dobiveni proizvodi – uvjeti za „plovila”

Takozvani uvjeti za plovila sadržani u alternativnom skupu pravila (članak 3. stavak 2. prijelaznih pravila) jednostavniji su i njima se omogućuje veća fleksibilnost. U odnosu na postojeći tekst (članak 4. stavak 2. Dodatka I. Konvenciji PEM) određeni su uvjeti izbrisani (posebni zahtjevi u pogledu posade), a drugi su izmijenjeni kako bi se omogućilo ublažavanje pravila (vlasništvo).

- (b) Dostatna obrada ili prerada – Prosječne vrijednosti

Predloženim alternativnim skupom pravila (članak 4. prijelaznih pravila) izvozniku se pruža fleksibilnost da od carinskih tijela zatraži odobrenje za izračun cijene franko tvornica i vrijednosti

⁶ SL C 51, 10.2.2023., str. 1.

materijala bez podrijetla na temelju prosječnih vrijednosti kako bi se uzele u obzir fluktuacije troškova i valutnih tečajeva. Time bi se izvoznici trebala osigurati veća predvidljivost.

(c) Dopusšteno odstupanje

Trenutačno se dopušteno odstupanje (članak 5. Dodatka I. Konvenciji PEM) utvrđuje na 10 % cijene franko tvornica.

Predloženim se tekstom (članak 5. prijelaznih pravila) za poljoprivredne proizvode predviđa dopušteno odstupanje od 15 % neto težine proizvoda, a za industrijske proizvode odstupanje od 15 % u vrijednosti cijene franko tvornica.

Dopuštenim odstupanjem u pogledu težine uvodi se objektivniji kriterij, a pragom od 15 % trebala bi se osigurati dostatna razina ublažavanja pravila. Time se ujedno jamči i da fluktuacija cijene robe na međunarodnim tržištima nema utjecaj na podrijetlo poljoprivrednih proizvoda.

(d) Kumulacija

U predloženom tekstu (članak 7. prijelaznih pravila) zadržava se dijagonalna kumulacija (članak 3. Dodatka I. Konvenciji PEM) za sve proizvode pod uvjetom da partneri koji sudjeluju u kumulaciji prihvate isti skup alternativnih pravila o podrijetlu. Predviđa se i opća puna kumulacija za sve proizvode osim tekstila i odjeće navedenih u poglavljima od 50. do 63. Harmoniziranog sustava (HS).

Osim toga, za proizvode iz poglavlja od 50. do 63. HS-a predviđa se puna bilateralna kumulacija. Naposljetku, Unija i Egipat imat će mogućnost dogovoriti proširenje opće pune kumulacije i na proizvode iz poglavlja od 50. do 63. HS-a.

(e) Odvojeno knjigovodstveno iskazivanje

U skladu s postojećim pravilima (članak 20. Dodatka I. Konvenciji PEM) carinska tijela mogu odobriti odvojeno knjigovodstveno iskazivanje ako „nastanu bitni troškovi ili materijalne teškoće u čuvanju odvojenih zaliha”. Izmijenjenim se pravilom (članak 12. prijelaznih pravila) propisuje da carinska tijela mogu odobriti odvojeno knjigovodstveno iskazivanje „ako se upotrebljavaju zamjenjivi materijali s podrijetlom i bez podrijetla”.

Izvoznik pri podnošenju zahtjeva za izdavanje odobrenja za odvojeno knjigovodstveno iskazivanje više neće morati obrazlagati kako čuvanje odvojenih zaliha dovodi do bitnih troškova ili materijalnih teškoća, nego će biti dovoljno navesti da se upotrebljavaju zamjenjivi materijali.

Ako je riječ o šećeru, bez obzira na to je li riječ o materijalu ili konačnom proizvodu, zalihe s podrijetlom i zalihe bez podrijetla više neće morati biti fizički odvojene.

(f) Načelo teritorijalnosti

Postojećim pravilima (članak 11. Dodatka I. Konvenciji PEM) dopušta se da se određeni postupci obrade ili prerade obavljaju izvan državnog područja pod određenim uvjetima, uz iznimku proizvoda iz poglavlja od 50. do 63. HS-a, kao što je tekstil. Predloženim se pravilima (članak 13. prijelaznih pravila) tekstil više ne isključuje.

(g) Neizmijenjenost

Predloženim pravilom o neizmijenjenosti (članak 14. prijelaznih pravila, kojim se zamjenjuju odredbe pravila o izravnom prijevozu iz članka 12. Dodatka I. Konvenciji PEM) omogućuje se veća fleksibilnost u pogledu kretanja proizvoda s podrijetlom između ugovornih stranaka. Njime bi se trebale izbjeći situacije u kojima su proizvodi za koje nema dvojbe u pogledu njihova statusa proizvoda s podrijetlom isključeni iz korištenja povlaštene carinske stope pri uvozu jer nisu ispunjeni formalni zahtjevi iz odredbe o izravnom prijevozu.

(h) Zabrana povrata carine ili izuzeća od carine

U skladu s postojećim pravilima (članak 14. Dodatka I. Konvenciji PEM) opće načelo zabrane povrata primjenjuje se na materijale koji se upotrebljavaju u proizvodnji bilo kojeg proizvoda. U skladu s predloženim pravilima (članak 16. prijelaznih pravila) zabrana se ukida za sve proizvode, osim materijala koji se upotrebljavaju u proizvodnji proizvoda iz poglavlja od 50. do 63. HS-a. Ipak, u tekstu su predviđene neke iznimke od zabrane povrata carine na te proizvode.

(i) Dokaz o podrijetlu

Uvodi se jedinstvena vrsta dokaza o podrijetlu (EUR.1 ili izjava o podrijetlu – članak 17. prijelaznih pravila) umjesto dvostrukog izdavanja potvrda o prometu robe EUR.1 i EUR.MED (članak 16. Dodatka I. Konvenciji PEM), čime se sustav znatno pojednostavnjuje. Time bi se trebala povećati usklađenost gospodarskih subjekata s propisima jer se tako izbjegavaju pogreške koje nastaju zbog složenih pravila, kao i olakšati upravljanje za carinska tijela. To ne bi trebalo utjecati na sposobnost provjere dokaza o podrijetlu, koja ostaje nepromijenjena.

Predložena pravila (članak 17. stavak 3. prijelaznih pravila) uključuju i mogućnost postizanja dogovora o primjeni sustava registriranih izvoznika (REX). Izvoznici registrirani u zajedničkoj bazi podataka bit će odgovorni za sastavljanje tvrdnji o podrijetlu, a da se pritom ne mora pokrenuti postupak za dodjelu statusa ovlaštenog izvoznika. Tvrdnja o podrijetlu imat će istu pravnu snagu kao izjava o podrijetlu ili potvrda o prometu robe EUR.1.

Nadalje, predloženim pravilima predviđa se mogućnost dogovora o uporabi dokaza o podrijetlu koji se izdaje i/ili podnosi elektroničkim putem.

U cilju razlikovanja proizvoda koji status proizvoda s podrijetlom stječu u skladu s alternativnim skupom pravila od proizvoda koji taj status stječu u skladu s Konvencijom, potvrde o podrijetlu ili izjave na računu koje se temelje na alternativnom skupu pravila morat će sadržavati izjavu u kojoj se navodi koja se pravila primjenjuju.

(j) Valjanost dokaza o podrijetlu

Predlaže se produljenje razdoblja valjanosti dokaza o podrijetlu s četiri mjeseca na deset mjeseci (članak 23. prijelaznih pravila i članak 23. Dodatka I. Konvenciji PEM). Time bi se trebalo osigurati i više fleksibilnosti u pogledu kretanja proizvoda s podrijetlom između ugovornih stranaka.

3.2. Pravila iz popisa obrada i prerada

3.2.1. Poljoprivredni proizvodi

(a) Vrijednost i težina

Ograničenje u pogledu materijala bez podrijetla dosad je bilo izraženo samo u vrijednosti. Novi pragovi izražavaju se u težini kako bi se izbjegla fluktuacija cijena i valuta (npr. ex poglavlja 19., 20., 2105, 2106), a ujedno su izbrisana određena ograničenja za šećer (npr. poglavlje 8. ili HS 2202).

Alternativnim skupom pravila povišen je prag za težinu (s 20 % na 40 %) i uvedena mogućnost da se za neke tarifne brojeve upotrebljava alternativna odabrana vrijednost ili težina. Ta se promjena odnosi na sljedeća poglavlja i tarifne brojeve HS: ex 1302, 1704 (alternativno pravilo za težinu ili vrijednost), 18. (1806: alternativno pravilo za težinu ili vrijednost), 1901.

(b) Prilagodba modelima nabave

Za ostale su poljoprivredne proizvode (biljna ulja, orašasti plodovi, duhan) pravila fleksibilnija i prilagođena gospodarskim okolnostima, posebno za poglavlja 14., 15., 20., (uključujući tarifni broj 2008), 23. i 24. HS-a. Alternativnim skupom pravila uspostavlja se ravnoteža između regionalnih i globalnih izvora nabave, primjerice za poglavlja 9. i 12. Pojednostavnjena su pravila (smanjenje broja izuzetaka) u poglavljima 4., 5., 6., 8., 11. i ex 13.

3.2.2. *Industrijski proizvodi (osim tekstila)*

Predloženi kompromis sadržava znatne izmjene u odnosu na postojeća pravila:

- u pogledu više proizvoda postojeće pravilo iz poglavlja sadržava dva kumulativna uvjeta. To se svodi na jedinstveni uvjet (poglavljja 74., 75., 76., 78. i 79. HS-a);
- briše se velik broj posebnih pravila koja odstupaju od pravila iz poglavlja (poglavljja 28., 35., 37., 38. i 83. HS-a). Taj horizontalniji pristup podrazumijeva jednostavniji pregled pravila za gospodarske subjekte i carinska tijela;
- uključivanje alternativnog pravila u postojeće pravilo iz poglavlja čime se izvozniku nudi veći izbor u pogledu ispunjavanja kriterija za stjecanje statusa proizvoda s podrijetlom (poglavljja 27., 40., 42., 44., 70., 83., 84. i 85.).

Sve te promjene dovode do ažuriranih i moderniziranih pravila iz popisa obrada i prerada kojima se općenito olakšava ispunjavanje kriterija za stjecanje statusa proizvoda s podrijetlom. Osim toga, prethodno navedenom mogućnošću upotrebe prosječne vrijednosti tijekom određenog vremenskog razdoblja za izračun cijene franko tvornica i vrijednosti materijala bez podrijetla osigurat će se daljnje pojednostavnjenje za izvoznike.

3.2.3. *Tekstil*

Kad je riječ o tekstilu i odjeći, uvedene su nove mogućnosti u pogledu vanjske proizvodnje i dopuštenih odstupanja. Za te su proizvode uvedeni i novi postupci za stjecanje statusa proizvoda s podrijetlom, osobito za tkanine, koje bi tako postale lakše dostupne. Osim toga, puna bilateralna kumulacija primjenjivat će se i na te proizvode. Takva će kumulacija omogućiti da se obrada provedena na tekstilnim materijalima (npr. tkanje, pređenje itd.) uzme u obzir u proizvodnom postupku u zoni kumulacije.

4. PRAVNA OSNOVA

4.1. Postupovna pravna osnova

4.1.1. *Načela*

Člankom 218. stavkom 9. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđeno je donošenje odluka kojima se utvrđuju „stajališta koja u ime Unije treba donijeti tijelo osnovano na temelju sporazuma kada je to tijelo pozvano donositi akte koji proizvode pravne učinke, uz iznimku akata kojima se dopunjuje ili mijenja institucionalni okvir sporazuma”.

Pojam „akti koji proizvode pravne učinke” obuhvaća akte koji proizvode pravne učinke na temelju pravila međunarodnog prava kojima se uređuje predmetno tijelo. Obuhvaća i instrumente koji nemaju obvezujući učinak na temelju međunarodnog prava, ali koji „mogu presudno utjecati na sadržaj propisa koje donese zakonodavac Unije”⁷.

4.1.2. *Primjena na ovaj predmet*

Vijeće za pridruživanje tijelo je osnovano na temelju sporazuma, i to Euromediterranskog sporazuma o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane.

U skladu s člankom 3. Protokola 4. uz Euromediterranski sporazum Vijeće za pridruživanje može odlučiti izmijeniti odredbe ovog Protokola.

⁷ Presuda Suda od 7. listopada 2014., Njemačka protiv Vijeća, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, točke od 61. do 64.

Akt koji Vijeće za pridruživanje treba donijeti akt je koji proizvodi pravne učinke. Predviđeni akt bit će obvezujući na temelju međunarodnog prava u skladu s člankom 76. stavkom 2. Sporazuma o pridruživanju.

Predviđenim aktom ne dopunjuje se niti mijenja institucionalni okvir sporazuma.

Stoga je postupovna pravna osnova za predloženu odluku članak 218. stavak 9. UFEU-a.

4.2. Materijalna pravna osnova

4.2.1. Načela

Materijalna pravna osnova odluke na temelju članka 218. stavka 9. UFEU-a prije svega ovisi o cilju i sadržaju predviđenog akta o kojem se zauzima stajalište u ime Unije.

4.2.2. Primjena na ovaj predmet

Glavni cilj i sadržaj predviđenog akta odnose se na zajedničku trgovinsku politiku.

Stoga je materijalna pravna osnova predložene odluke članak 207. stavak 3. i članak 207. stavak 4. podstavak 1. UFEU-a.

4.3. Zaključak

Pravna osnova predložene odluke trebali bi biti članak 207. stavak 3. i članak 207. stavak 4. podstavak 1. u vezi s člankom 218. stavkom 9. UFEU-a.

5. UTJECAJ NA PRORAČUN

Predložene izmjene koje se odnose na uvođenje alternativnog skupa pravila o podrijetlu temelje se na načelu modernizacije pravila o podrijetlu kako bi ih se uskladilo s novim trendovima iz novijih sporazuma o slobodnoj trgovini. Izmijenjena pravila u Konvenciji PEM sadržavaju uglavnom elemente pojednostavnjenja carinskih postupaka i elemente modernizacije, kao što su:

dostatna obrada ili prerada – prosječne vrijednosti: izračunom cijene franko tvornica i vrijednosti materijala bez podrijetla na temelju prosječnih vrijednosti uzimajući u obzir fluktuacije na tržištu izvoznicima se pruža veća predvidivost;

dokaz o podrijetlu: pojednostavnjen je jer će se upotrebljavati samo jedna vrsta potvrde o podrijetlu – EUR.1;

valjanost dokaza o podrijetlu: produljenjem razdoblja valjanosti s četiri na deset mjeseci predviđa se veća fleksibilnost u pogledu kretanja proizvoda s podrijetlom.

Navedene izmjene Konvencije nemaju mjerljiv učinak na proračun EU-a jer se njihovo područje primjene uglavnom odnosi na olakšavanje trgovine i konsolidaciju suvremenih praksi carinskih tijela. Njima se predviđa neobvezno olakšavanje u područjima koja su i dalje u nadležnosti odgovarajućih tijela, a da se pritom ne utječe na sadržaj pravila (odvojeno knjigovodstveno iskazivanje, dokazi o podrijetlu, uprosječivanje). Nekim aspektima pojednostavnjenja (kao što je ublažavanje kriterija za plovila) postiže se veća predvidivost uklanjanjem uvjeta koje carinska tijela trenutačno teško mogu kontrolirati, dok se drugi (neizmijenjenost) odnose na logistiku, a da se pritom ne utječe na sadržaj pravila.

Iako se odredbe o povratu carine mijenjaju, zabrana povrata carine zadržava se u sektoru tekstila i odjeće, koji je i dalje jedan od glavnih sektora trgovine u paneuromediteranskoj zoni. Izmijenjenim pravilima kodificira se *status quo* zadržavanjem zabrane koja se trenutačno primjenjuje s nekim ugovornim strankama. Predloženom općom punom kumulacijom u paneuromediteranskoj zoni nastoje se ojačati postojeći trgovinski tokovi unutar zone i njihova komplementarnost, ali ona ne bi

trebala značajno utjecati na carine EU-a koje se naplaćuju jer će proizvodi koji podliježu kumulaciji morati poštovati zahtjev dodane vrijednosti u zoni kako bi bili obuhvaćeni povlasticama, što je trenutačno slučaj.

Izmjene pravila iz popisa obrada i prerada u sektoru poljoprivrednih i prerađenih poljoprivrednih proizvoda uglavnom se sastoje od prilagođene metodologije te ne utječu na sadržaj pravila. Postojeći pragovi izraženi u vrijednosti bit će izraženi u težini. Taj je kriterij objektivniji te će ga carinska tijela moći lakše kontrolirati. Pojednostavnjenje posebnih pravila za industrijske proizvode trebalo bi imati ograničen učinak na prihode od carina jer ona u mnogim slučajevima mogu dovesti do promjena u izvorima nabave, a ne do povećanja povlaštenog uvoza iz PEM zemalja koji zamjenjuje uvoz prethodno podložan uvoznim carinama. Stoga utjecaj tih promjena na prihode od uvoznih carina nije mjerljiv. Kad je riječ o trgovini i njezinu učinku na korištenje povlastica, ublažavanjem koje je predviđeno u novim pravilima stavlja se naglasak na gospodarsku integraciju u cijeloj zoni, primjerice u tekstilnom sektoru, u kojem se povlastice već vrlo često koriste. Poboľšanim pravilima o tekstilu i kumulaciji prije svega se nastoje povećati postojeća regionalna integracija i dostupnost materijala unutar te zone, a ne omogućiti veći uvoz materijala bez podrijetla iz područja izvan zone.

6. OBJAVA PREDVIĐENOG AKTA

Budući da će se aktom Vijeća za pridruživanje izmijeniti Sporazum o pridruživanju, primjereno ga je nakon donošenja objaviti u *Službenom listu Europske unije*.

Prijedlog

ODLUKE VIJEĆA

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Vijeća za pridruživanje osnovanog Euromediteranskim sporazumom o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane, u pogledu izmjene Protokola 4. uz taj sporazum o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 3. i članak 207. stavak 4. prvi podstavak u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Unija je Odlukom Vijeća 2004/635/EZ⁸ sklopila Euromediteranski sporazum o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane („Sporazum”), koji je stupio na snagu 1. lipnja 2006. U Sporazum je uključen Protokol 4. o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje.
- (2) U skladu s člankom 3. Protokola 4. o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje⁹ Vijeće za pridruživanje osnovano člankom 74. stavkom 1. Sporazuma („Vijeće za pridruživanje”) može odlučiti izmijeniti odredbe tog protokola. U skladu s člankom 76. stavkom 2. Sporazuma donesene odluke obvezujuće su za stranke, koje poduzimaju potrebne mjere za njihovu provedbu.
- (3) Vijeće za pridruživanje treba na svojem sljedećem sastanku ili razmjenom pisama donijeti odluku o predloženoj izmjeni Protokola 4.
- (4) Stoga je primjereno utvrditi stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u okviru Vijeća za pridruživanje jer će ta odluka Vijeća za pridruživanje biti obvezujuća za Uniju.
- (5) Unija je Odlukom Vijeća 2013/93/EU¹⁰ sklopila Regionalnu konvenciju o paneuromediteranskim povlaštenim pravilima podrijetla („Konvencija”), koja je za Uniju stupila na snagu 1. svibnja 2012. Njome se utvrđuju odredbe o podrijetlu robe kojom se trguje na temelju odgovarajućih sporazuma sklopljenih između ugovornih stranaka, koje se primjenjuju ne dovodeći u pitanje načela utvrđena u tim sporazumima.
- (6) Člankom 6. Konvencije predviđa se da svaka ugovorna stranka treba poduzeti odgovarajuće mjere kako bi osigurala učinkovitu primjenu Konvencije. U tu bi svrhu Vijeće za

⁸ Odluka Vijeća od 21. travnja 2004. o sklapanju Euromediteranskog sporazuma o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane (SL L 304, 30.9.2004., str. 38.).

⁹ Odluka br. 1/2015 Vijeća za pridruživanje EU-Egipat od 21. rujna 2015. (SL L 334, 22.12.2015., str. 62.).

¹⁰ Odluka Vijeća 2013/93/EU od 14. travnja 2011. o potpisivanju, u ime Europske unije, Regionalne konvencije o paneuromediteranskim povlaštenim pravilima podrijetla (SL L 54, 26.2.2013., str. 4.).

pridruživanje trebalo donijeti odluku kojom se u Protokol 4. uz Sporazum uvodi dinamičko upućivanje na Konvenciju kako bi se uvijek upućivalo na najnoviju verziju Konvencije koja je na snazi.

- (7) Ishod rasprava o izmjeni Konvencije novi je skup moderniziranih i fleksibilnijih pravila o podrijetlu koje treba unijeti u Konvenciju. U iščekivanju konačnog ishoda postupka izmjene Unija i Egipat iskazali su želju da što prije započnu s bilateralnom primjenom novih pravila, na alternativnoj osnovi, usporedno s postojećim pravilima.
- (8) Početkom 2021., nakon što je Vijeće donijelo odluku¹¹ o utvrđivanju stajališta EU-a u okviru Vijeća za pridruživanje, EU je Egiptu uputio nacrt odluke koju treba donijeti Vijeće za pridruživanje kako bi se provela prijelazna pravila o podrijetlu. Na posljednjem sastanku Pododbora za carinsku suradnju, održanom 18. listopada 2022. u Kairu, Egipat je obavijestio EU da su ta pravila prihvaćena, osim jedne rezervacije u vezi s oslobađanjem od obveze iz članka 8. stavka 4. Dodatka A, čime je iscrpljena odluka Vijeća Europske unije. Stoga bi trebalo novom odlukom Vijeća utvrditi novo stajalište EU-a u okviru Vijeća za pridruživanje EU-Egipat.
- (9) Obje su se stranke dogovorile da gospodarske subjekte neće osloboditi od obveze navođenja imena zajedničkih partnera na dokazima o podrijetlu u slučaju dijagonalne kumulacije.
- (10) Na prvom tehničkom sastanku o prijelaznim pravilima o podrijetlu, održanom 5. veljače 2020. u Bruxellesu, većina ugovornih stranaka Konvencije, uključujući EU i Egipat, složila se s provedbom revidiranih pravila Konvencije („prijelazna pravila o podrijetlu”) usporedno s pravilima Konvencije, na prijelaznoj bilateralnoj osnovi, do donošenja revidiranih pravila Konvencije.
- (11) Od 1. rujna 2021. na snagu je već stupila mreža bilateralnih protokola o pravilima o podrijetlu među ugovornim strankama Konvencije, čime su prijelazna pravila postala primjenjiva¹². Proces provedbe prijelaznih pravila s preostalim ugovornim strankama napreduje i ovisi o tome da stranke dovrše postupke donošenja.
- (12) Cilj je prijelaznih pravila o podrijetlu uvođenje blažih pravila radi jednostavnijeg utvrđivanja statusa povlaštenog podrijetla za robu. Budući da su prijelazna pravila općenito blaža nego pravila Konvencije, roba koja ispunjava uvjete iz Konvencije mogla bi se smatrati robom s podrijetlom i u skladu s prijelaznim pravilima o podrijetlu, osim određenih poljoprivrednih proizvoda razvrstanih u poglavlja 2., od 4. do 15., 16. (osim prerađenih proizvoda ribarstva) i od 17. do 24.
- (13) Prijelazna pravila o podrijetlu primjenjuju se usporedno s pravilima o podrijetlu iz Konvencije, čime se stvaraju dvije različite zone kumulacije. Stoga je u članak 8. Dodatka A uvedena opća primjena propusnosti između Konvencije i prijelaznih pravila o podrijetlu.
- (14) Stajalište Unije u okviru Vijeća za pridruživanje trebalo bi se stoga temeljiti na nacrtu odluke,

¹¹ Odluka Vijeća (EU) 2020/2064 od 7. prosinca 2020. o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Vijeća za pridruživanje osnovanog Euromediteranskim sporazumom o pridruživanju između Europskih zajednica i njihovih država članica, s jedne strane, i Arapske Republike Egipta, s druge strane, u pogledu izmjene tog sporazuma zamjenom njegova Protokola 4. o definiciji pojma „proizvodi s podrijetlom” i načinima administrativne suradnje (SL L 424, 15.12.2020., str. 31.).

¹² SL C 51, 10.2.2023., str. 1.

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u okviru Vijeća za pridruživanje temelji se na nacrtu akta Vijeća za pridruživanje priloženom ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova je Odluka upućena Komisiji.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Vijeće
Predsjednik*